

Юзинкевич Олександра Олександрівна
студентка гр. ФФзм-21, ФФО, ЗУНУ, м. Тернопіль
Науковий керівник: к.е.н., доцент Коваль С. Л.

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ БЮДЖЕТНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Основною метою бюджетного менеджменту є формування теоретико-методологічних засад бюджетного менеджменту, обґрунтування його функцій, завдань, принципів, методів, а також визначення напрямів його розвитку метою забезпечення підвищення ефективності формування і використання бюджетних ресурсів країни та вдосконалення бюджетного процесу відповідно до стратегічних завдань соціально-економічного розвитку суспільства [1].

У сучасних умовах істотно зростає роль і значення управлінських рішень, що приймаються на всіх рівнях влади в сфері бюджетних відносин. Управління бюджетом має особливе значення, тому що саме тут зосереджуються найбільші фінансові потоки держави. Від того, як вибудована ця система управління, залежить фінансова основа держави. Незважаючи на всю важливість побудови ефективної системи управління в бюджетній сфері, питання оцінки результативності бюджетного менеджменту при плануванні та використанні бюджетних коштів не отримало належного розвитку.

Підвищення ефективності використання державного бюджету для регулювання макроекономічних процесів в економіці залежить від ефективності бюджетного менеджменту. Ефективність управління системою доходів бюджету значною мірою залежить від структурної побудови самої системи. Оптимальна структура бюджету є запорукою реального планування і повноти виконання його доходів. Саме тому дослідження питань підвищення ефективності формування бюджетних доходів на сучасному етапі є таким важливим. Адже діяльність у сфері бюджетної політики полягає в тому, щоб враховуючи тиск особливих інтересів суб'єктів держави як соціально-економічних груп, оптимально поєднувати реалізацію цих завдань [2].

Підвищення ефективності використання державного бюджету залежить від ефективності бюджетного менеджменту, серед основних інструментів якого слід виділити: аудит ефективності, контроль діяльності органів управління, інвестицій, державних програм, оцінку якості бюджетного менеджменту, бюджетування, орієнтоване на результат.

Для підвищення ефективності бюджетного менеджменту виділено такі напрямки:

- вдосконалення формування доходної частини державного бюджету за рахунок регулювання податкових ставок та порядку сплати податків, оптимізації структури державного майна, підвищення ефективності адміністрування податкових і неподаткових доходів, формування та підтримки сприятливих умов для розвитку реального сектору, встановлення спеціальних податкових режимів;
- вдосконалення планування державних видатків за рахунок

впровадження системи стратегічного бюджетування, яка передбачає розподіл державних коштів на основі встановлених пріоритетів, стратегічних цілей, тактичних завдань;

– вдосконалення контролю за витратами бюджетних коштів за рахунок впровадження аудиту ефективності.

Розглядаючи питання ефективності державного управління у сфері доходів, слід звернути особливу увагу на взаємодію основних суб'єктів під час формування дохідної частини бюджету. Відомо, що доходи бюджету виражають економічні відносини, які виникають між державою, суб'єктами господарювання та громадянами в процесі формування та виконання бюджету. Формою прояву цих економічних відносин є різні види податкових і неподаткових платежів суб'єктів господарювання та населення до державного бюджетування [3].

Зауважимо, що всі заходи, що спрямовані на управління доходами і використовуються сьогодні в Україні, можна поділити на дві групи: прямі й непрямі методи збільшення доходів.

До прямих методів збільшення доходів належать:

– регулювання податкових ставок та порядку сплати податків;
– оптимізація структури майна, що перебуває у державній власності як джерела доходів бюджету (розглядається сьогодні лише з боку привабливості для приватизаційних процесів);

– підвищення ефективності адміністрування податкових і неподаткових доходів. Непрямі методи стимулювання доходів складаються з:

– формування та підтримки сприятливих умов для розвитку реального сектору;

– встановлення спеціальних податкових режимів.

В умовах нестабільності економіки та ресурсних обмежень особливого значення для прийняття своєчасних й ефективних рішень набуває можливість на стадії планування проводити сценарні розрахунки і здійснювати превентивний контроль витрат, їх відповідності меті та завданням. [3]

Прагнення до рівноваги бюджетних доходів і витрат шляхом збалансованості державного бюджету – це сьогодні одна з головних задач. Тільки вирішуючи її, можна проводити цілеспрямовану фінансову політику. При цьому варто враховувати, що засоби розв'язання даної задачі багато в чому визначається тим, до якої межі і якими темпами потрібно прагнути для збалансування бюджетних витрат і доходів. При цьому варто враховувати, що засоби розв'язання даної задачі багато в чому визначається тим, до якої межі і якими темпами потрібно прагнути для збалансування бюджетних витрат і доходів [4].

Зауважимо, однак, що у сфері фіскальних правил не має уніфікованих вимог. Кожна країна сама встановлює свої фінансові обмеження, враховує власні потреби й враховує особливості свого бюджетного процесу.

Щодо України, то, вагомим кроком у боротьбі за скорочення дефіциту бюджету в Україні може стати вдосконалення боргової політики, що має на меті скорочення боргу та зменшення витрат на його обслуговування.

Список використаних джерел:

1. Клець Л. Є. Бюджетний менеджмент. Навчальний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2017. 640 с.
2. Коляда Т. А. Формування бюджетної стратегії України: теорія, методологія, практика: монографія. Ірпінь: Університет ДФС України, 2016. 396 с.
3. Куценко Т. Ф. Бюджетно-податкова політика: Навч. посіб. К.: КНЕУ, 2005. 508 с.
4. Мацедонська Н. В. Зарубіжний досвід управління бюджетним дефіцитом. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 3. С. 732-735. URL: <http://global-national.in.ua/archive/3-2015/151.pdf>